

ФЕОХРОМОЦИТОМ

Проф. Слободан Јанковић

НАЗИВ

RHIOS - значи ТАМАН

CHROMA - значи БОЈА

СУТОМА - значи ТУМОР

Назив се односи на боју туморских ћелија
када се обоје солима хрома

- ✓ Тумор медуле надбубрега
- ✓ 800 случајева годишње у САД
- ✓ Највећа учесталост у 5. деценији живота
- ✓ Чешћи је код белаца
- ✓ Билатерални тумор у 10% случајева

- ✓ Део МЕН 2А и МЕН 2Б
- ✓ Део неурофиброматозе
- ✓ Део фон-Хипел-Линдау болести
(хемангиоми ретине, малог мозга, možданог стабла, кичмене možдине, панкреасне цисте, реналне цисте, аденоми)
- ✓ Део Стурц-Веберовог синдрома
(унилатерални капиларни ангиом лица и мозга)
- ✓ Део туберозне склерозе

- ✓ МЕН 2А (Сипле): феохромоцитом + медуларни карцином + Хиршпрунгова болест + гиперпаратиреоидизам
- ✓ МЕН 2Б: феохромоцитом + медуларни карцином + мукозни неуроми + Марфанов синдром
- ✓ МЕН 2А и МЕН 2Б имају мутацију у РЕТ прото-онкогену, на хромозому 10, који кодира рецептор тирозин-киназу

- ✓ МЕН1 (Вермеров синдром):
феохромоцитом +
гиперпаратиреоидизм + гастрином
± инсулином ± аденом гипофизе
- ✓ Экстраадренални феохромоцитом
- у 10-15%

-
- ✓ Феохромоцитом излучује норадреналин, адреналин и, ретко, допамин
  - ✓ Норадреналин доминира, осим код фамилијарних тумора
  - ✓ Појачана контрактилност срца, гликогенолиза, глуконеогенеза и релаксација црева
  - ✓ Хипергликемија, хиперкалцемија, еритроцитоза

СИМПТОМИ И ЗНАЦИ

- ✓ Хипертензија, стална или повремена
- ✓ Главобоља, знојење, палпитације, тахикардија, анксиозност, бол у грудима и епигастријуму
- ✓ Ортостатска хипотензија

✓ Окидач за ослобађање катехоламина
из тумора:

- директан притисак
- лекови
- промена у протоку крви кроз тумор

Шта изазива напад?

- Индукција анестезије
- Опиоиди
- Агонисти допаминских рецептора
- Хладни лекови
- Контрасти
- Трициклици и кокаин
- Порођај

ДИЈАГНОЗА

- ✓ 97% тумора је у абдомену, 2-3% у тораксу и 1% у врату
- ✓ Повишена 24-часовна екскреција катехоламина у урину или њихових метаболита (ванил-манделична киселина и укупни метанефрини)
- ✓ Узорке урина сакупљати у тамну посуду, закиселити и оставити на хладном месту до мерења

- ✓ У плазми треба мерити метанефрине, а не катехоламинне
- ✓ Хромогранин А се секретује заједно са катехоламинима. Може и он да се мери у плазми као доказ феохромоцитома.

- ✓ ЦТ скен
- ✓ ПЕТ скен се изводи са $G-[^{18}F]$ флуородопамином или угљеник 11 хидроксиефедрином
- ✓ I^{131} -мета-јодобензилгванидин (MIBG) може сцинтиграфски локализовати туморе
- ✓ Катетеризација вене каве и селективно узорковање на катехоламинe

-
- ✓ На хистологији ћелије тумора праве лоптице „zellballen“
  - ✓ Провокативни тестови са хистамином, тирамином, глукагоном или метоклопрамидом се више не користе

-
- ✓ 10% феохромоцитома је малигно
  - ✓ Петогодишње преживљавање код метастатског тумора је око 40%

ЛЕЧЕЊЕ

- ✓ Феноксibenзамин (дибензилин) 10mg/12h, перорално
- ✓ Доксазосин 1mg/6h, перорално
- ✓ Фентоламин 5-15mg i.v.
- ✓ Бета-блокатори (само уз α -блокаторе)

- ✓ Нитропрусид натријум 0,3-0,5 $\mu\text{g/kg/min}$ i.v.
Повећати до 1-6 $\mu\text{g/kg/min}$ i.v.
- ✓ α -метил-пара-тирозин је ефикасан у
инхибицији синтезе катехоламина код
рефрактерних

ЛОКАЛИЗОВАНИ БЕНИГНИ ФЕОХРОМОЦИТОМ

- ✓ Лечи се тоталном адреналектомијом
- ✓ Преоперативна припрема:
феноксифензамин, у току операције
фентоламин или нитропрусид-Na

МАЛИГНИ ФЕОХРОМОЦИТОМ

- ✓ Палијативно се тумор може лечити циљаном радиотерапијом са I^{131} -мета-јодобензилгванидином ($I^{131}MIBG$)
- ✓ Хемиотерапија: циклофосфамид + винкристин + дакарбазин
- ✓ Најчешће метастазира у лимфне чворове, кости, јетру и плућа